

Oponentní posudek na disertační práci Mgr. Petra Valenty Kritická mediální pedagogika – teoretická východiska a přínos pro mediální výchovu.

Předložená disertační práce se zabývá tématem nesporně společensky významným a velmi aktuálním. A to zejména v současnosti, kdy středem zájmu, a to mnohdy i velmi konfrontačním, je např. problematika migrační krize, vztah k Rusku, k prezidentovi, apod. Kdy se pohybujeme do značné míry v situaci informační “války“ a naše mediální scéna je tvořena nejen tradičními cestami mediální komunikace, ale stále výrazněji i působením internetových sítí.

Celá práce je pojata především jako teoretická studie, která pak vyústuje do návrhu vlastního autorského konceptu mediální výchovy.

Je založena na úctyhodném seznamu a zvládnutí především zahraniční literatury a v závěrečných pasážích zejména pak na autorově vlastním experimentování a na jeho pedagogické praxi na katedře pedagogiky FF UK.

Mgr. Valenta vychází především ze zhodnocení převažujícího stavu mediálních studií a mediální výchovy a ukazuje jak jeho přínosy, tak zejména problematická místa, která považuje za vážnou bariéru reálného proniknutí do povahy, cílů, sociálních kontextů a následně pak dopadů pro porozumění společnosti. Klíčovými problémy jsou tak pro něj zakotvení v systému a výkonu moci, ideologie a následky pro společensko-politické jednání.

Podle autora pak předpokladem pro aktivní porozumění médiím je hluboká kritická analýza všech relevantních sociálních, kulturních a politických kontextů mediálního působení na straně jeho subjektů i objektů. Od tohoto proniknutí do všech podstatných souvislostí musí pak vycházet mediální výchova žáků, studentů a (dodal bych) i ostatní populace.

Autor svůj převážně kritický pohled na současnou zejména českou analýzu mediálního působení i mediální výchovy opírá o zevrubné studium tradice i současných následovníků a protagonistů teorie tzv. frankfurtské školy, britských kulturních studií, sémiotiky, teorie diskursu a kritické pedagogiky. Dlužno říci, že i tyto koncepty jsou v práci zevrubně rozebírány, přičemž autor ukazuje nejen na jejich teoretické přínosy a myšlenkové podněty, ale i pomýlení a limity.

Od důkladného teoretického rozboru mediálních konceptů pak autor přechází i k vyhodnocení vlastních experimentů a své pedagogické praxe a k návrhu podoby systému kritické mediální pedagogiky, který chápe jako alternativu k dominujícímu

modelu mediální výchovy a dospívá i k nástinu kritické mediálně pedagogické praxe s návrhem obecné metodiky kritické analýzy mediálních sdělení. To si koneckonců klade za cíl své práce. I své vlastní návrhy podrobuje kritickému rozboru a poukazuje na obtížnosti, možná úskalí a rizika práce pedagoga, a to i v jeho přímé interakci s žáky a posluchači. A to posluchači aktivními i kritickými. Přitom vážně poznamenává, že ale konečný efekt nemůže být „postmoderně“ bezbřehou relativizací. Jak říká, kritická mediální pedagogika by měla vést k sociálně zodpovědnému a konstruktivnímu jednání.

Předložená disertační práce je i po formální stránce na velmi dobré úrovni. Je přehledným a srozumitelným výkladem problematiky založeném na soustavné argumentaci uváděných konceptů a autorových vývodů. Jazykově i stylisticky je dobře zvládnuta, autor pečlivě odkazuje na své zdroje.

Celek práce je logicky strukturován, texty jednotlivých kapitol a subkapitol na sebe funkčně navazují. Autor již od podrobného a velmi fundovaného úvodu až po sám závěr práce jasně akcentuje hlavní myšlenky své studie a svá stanoviska, de facto je mnohonásobně opakuje, a tím i udržuje čtenáře v hlavní linii svého myšlení a přístupu k problematice.

Předloženou práci hodnotím velmi vysoko a plně ji doporučuji k obhajobě.

25. května 2016

Doc. PhDr. Radomír Havlík, CSc.